

5

İNGİLTERE'DE İŞSİZLİK:

Günden güne artıyor. Nâzırlar heyeti hususi bir celse kurdu. Fakat çaresiz. İngiltere'deki işsizlerin adedi 18 Haziranda 1.152.500 iken, Temmuzda 1.219.000 miktarını buluyor. 30 Temmuzda 1.305.000 oluyor. Yani yuvarlak hesap ayda en az 100.000 kişi işsiz kalıyor. "İmparatorluk" işsizlerin bir kısmını "dominyon"lara, yani İngiltere müstemlekelerine göndermek istedi. Avustralya kendi başındaki işsizlik davasından şikâyet etti. Kanada, İngiltere'nin halledemediği bu davayı ben mi sırtıma yükleneyeceğim dedi ve iş gittikçe sarpa sarıyor. Labour Party (ki İngiltere'nin inkılâp haini fırkasıdır) güya bu mesele yüzünden hükumeti tenkit edecek, lâkin sanki kendisi MacDonald başa geçtiği zaman (sınıfların elbirliği, makulleştirme [rasyonalizasyon], sanayi ...) yani sözde burjuvazi ile amele sınıfını uzlaştırmak, hakikat halde amele-nin köleliğini devam ettirmek siyasetiyle ne yapabildi ve şimdi muhafazakârları hangi yüzle tenkit edebilecek?

LEHİSTAN'DA

Butes(?)'deki büyük bir iplik imalâthanesi amelesi fabrika idaresinin gündelik-leri yüzde onbeş azaltmak kararı üzerine kol kavuşturarak grev ilân etmişlerdi. 1506 amele bir gün karar aleyhinde tezahürat yapmak için fabrika kalem dairesi etrafında tezahürat yaparken polis gelmiş, tezahürat yapanlara hoyratça müdahale ederek birçoğunu yaralamış ve yüz kırkbarını tevkif etmiştir. İki polis memuru demir âlet... Ertesi günü amele imalâthaneye girmek istemişse de, polis mâni olmuş, bunun üzerine patronlar lokavt ilânıyla 1800 amele-i işsiz bırakmışlardır. Hatta imalâthane içinde iplik kısmının çalışmaması neticesi diğer şubelerde de işçilerden, kovulan 1500 kadar işçi işsiz kalmıştır. Son bir haberle yaralı bir amelenin hastahanedede öldüğü bildiriliyor.

6

MEKSİKA ...

TANCA MESELESİ ...

7

Bizim patron bozuntularını bile ümide düşüren KELLOG MİSAKI ...

10

SENDİKA-DERNEK HAREKETİNİN ESAS VASIFLARI

-Derneklerin Hikmet-i Vücudu- ...

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ

TÜRKİYA'DA AMELE HAREKETLERİ

TÜTÜN İŞÇİLERİ :

Tütün istihsalı nasıl Türkiye'nin birinci derecede geniş faaliyet sahası ise tütün işçiliği de, Türkiye'nin en çok ezilen ve en çok horlanan kitlesidir. Sermayedar istihsalinin azgın bir surette soygunu başlıca iki şekilde olur: ücretleri azaltmak, çalışma müddetini çoğaltmak. Tütün işçileri akalli ve vasatı "10" buçuk saat çalışıyor. Hayat ateş bahasını bulurken, tütün işçilerinin gündelikleri geçen seneden bu seneye yüzde elli yani yarı yarıya azalıyor. (Geçen sene gündelik azami 350 kuruş iken bu sene 150, nadiren 180 kuruşa inmiştir.). Sermayedarların ücretleri azaltmak için yaptıkları bir çok hilelerden biri de, az ücret alan amele kullanmaktır. Az ücret alan yani daha kıt geçinebilen işçi: kadın ve çocuk işçilerdir. Patronlar yarı yarıya hatta üçte bir gündelikle zavallı kadınları, yoksul çocukları soyabilir. Ve demokrasi kanunları buna müsaittir. Bu vahşi soygundan kurtulmak istiyen tütün amelesi, kadın ve erkek elele veriyor, akın akın cemiyetin kucasına atılıyor. Sınıf mücadelesinin keskinliği ameleyle şiddetle teşkilatlandırıyor. İşittiğimize nazaran onbeş güne kadar bir tütüneüler kongresi kurulacak ve bunda İktisat Vekâletinin anketine amelece bir cevap verilecek. "T-K-B" nin dağıttığı beyanname vesilesiyle bir çok mâsum işçi yoldaşlarımız polisin emriyle işsiz bırakıldılar. Bu kongrede anket münasebetiyle sokağa atılan kardeşlerimizin alınması için tekmil amelece bir karar verilecektir. Tütün işçi gençliği, en alçakça soyulan ve en kahramanca mukavemet ve faaliyet gösteren unsurdur. Müstakbel tütün işçiliği hareketinin şuurlu ve inkılâpçı rehberi bu gençlik olacaktır.

TRAMVAY İŞÇİLERİ :

Türkiyedeki dünyanın hiç bir memleketinde görülmeyen soygun, tazyik sistemi, müthiş hayat pahalılığına mukabil, amele hayat şartlarının korkunç bir hale girmesi, tütün amelesinden sonra ilk defa vesaiti nakliye işçileri arasında aksülamel uyandırdı. Rumeli şömendüferleri grev tehdidinde başladılar. Şirketi Hayriye amalesi metalip listesi hazırlamaya başladı. Nihayet tramvaycılar işe ciddi bir surette giriştiler. Tramvay Şirketi amelesi bunlardan en kendini bilen bir kitle halinde harekete geçmiş görünüyor. Sene-

lik kongresini akdetti, metalibatını tesbit ve tamim eyledi. "Ameleyi ancak ameleye kurarız" düsturunu tramvaycı arkadaşlardan daha mükemmel kavrayacak işçi zümresi azdır. Yalnız tamimlerinde kaydettikleri kadar burjuva demokrasisine itimat gösterirlerse, aldanacaklarını bilmelidirler. Hele Rumeli şömendüfercileri gibi burjuva Halk Fırkasının hakemliğine boyunlarını teslim ederlerse, alacakları bir sadakadan ileriye gidemeyecektir. Her halde tramvay amelesinin şimdiye kadarki hattı hareketi şuurlu görünüyor. Daha şimdiden biçare amelanın korktuğu başına geldi: Polis işçi murahasalarını "Komünist"likle itham ediyor, jurnal ediyor. "Demokrasi" diye bağırarak bir tamim yüzünden birçok ameleleri tevkif ediyor. İşte burjuva demokrasisi!.. Tramvay amelesinin kendi kendini aldatmamasını temenni ederiz.

RUMELİ SÖMENDÜFER İŞÇİLERİ : Hükümetle Kumpanya arasında açılan alacak kavgasında, şömendüfer işçileri mağarrolünü boynadılar. Zevallı işçiler. Halk Fırkasının hakemliğini kabul edecek kadar davalarının mahiyetini unuttular. Neticede Halk Fırkası onlara ders verdi, yüzde yedi zam dedirtti. Arkasından bu zamma mukabil kendisine güzel bir ziyafet çekdirtti. Halk Fırkasına ziyafet çekmek için ameleleri peşine takanlardan Türkiye amelesi ne zaman kurtulacak ?... [Erkin]

(12) ANADOLU SÖMENDÜFER İŞÇİLERİ : Bu sene Avrupa'ya gezmekten gelen, Harbi Umumi şeker vagonu hırsızlarından türedi vekil Behiç Bey oradan bir kanaatle döndü: meğer Türk amelesi her memleketten fazla gündelik almış!.. Bu sene tekmil memurine zam yapılırken ameleden bol bol latin hurufatı ... ke-silmekte.

(B) TÜRKİYA DEBAĞ İŞÇİLERİ : Son zamanlarda debağ amelesi arasında bir top laşma, sınıfî teşkilâtlaşma hareketi belirdi. Fakat polis, amelenin daima önüne çıkan meş'um "Kara Sivan", cemiyet nizamnamesini batırmaya çalışıyor, ve mütemadiyen heyeti idare azaları üzerinde şiddeti çaballıyor

HAMALLAR : Bu garip, paryaların senelik kongresi geldi. Halk Fırkası hamallar içinde nüfuzunun sıfıra OO indiğini görünce intihabatı şimdi her iskele kahvesinde iki polisin nezareti altında hamalların başına zorla bir Halk Fırkası memuru yerleştirilecektir. Halk Fırkası intihabatı artık rezalat şeklini aldı.

KOMMÜNİST MAZNUNLARI : Polisle kommunizm arasında son zamanlarda bir düello başlamıştır. Polis önüne geleni topluyor. Burjuva adliyesi de aylaraa bilâmu-

hakeme tevkifhane köşelerinde kıvrandırıyor.Yoldaşlar!.. Zindanlardaki esir kardeşlerimiz için haykıralım: Kahrolsun Burjuva Adaleti !....

ANKARA : Mâsum kanı içmeye alışan Türk burjuvazisi,Ankarada tevkif ettiği ameleleri altı aydır komunistiniz diye işkenceler içinde kıvrandırıyor, Şimdiye kadar belki on defa mahkemeye çıkan bu proleterya kurbanları hakkında burjuva adaleti bir türlü hükmünü veremiyor... Çünkü kendilerini itham edecek bir sebep yok.Fakat bir kere "provokasyonunu" yapan polis efendiyi mahcup etmemek lâzım..Onun için Burjuva demokrasisi biçare amaleciklere hayat hakkını bile fazla görüyor: KAHROLSUN KANLI VE HARİS TÜRK SERMAYEDARLIĞI

Vilâyet ve fabrikalardan gelen istihbarat ve tenkitler gelecek nüshamızdan itibaren yazılacaktır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI
TÜSTAV